

RADA FUNDACJI

Halina Bortnowska-Dąbrowska   Marek Antoni Nowicki
Jerzy Ciemniowski   Teresa Romer
Janusz Grzelak   Stefan Starczewski
Michał Nawrocki   Mirosław Wyrzykowski

ZARZĄD FUNDACJI

Prezes: Danuta Przywara
Wiceprezes: Adam Bodnar
Sekretarz: Maciej Nowicki
Skarbnik: Elżbieta Czyż
Członek Zarządu: Janina A. Kłosowska

Warszawa, 27 czerwca 2014 r.

Stanowisko Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka
w sprawie odwołania spektaklu „Golgota Picnic” na Malta Festival Poznań

W związku z odwołaniem w dniu 20 czerwca 2014 r. spektaklu „Golgota Picnic” w reżyserii Rodriga Garcii przez Malta Festival Poznań z powodu „bardzo dużego zagrożenia zamieszkami”, oraz z uwagi na następującą w ślad za tym rezygnację z wystawienia tego przedstawienia w innych miastach, Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie zauważyć, co następuje:

Wolność religii to niezwykle ważny element wolności myśli, sumienia i wyznania. Nie jest to jednak prawo absolutne, a jego granice, jak wyraźnie stanowi artykuł 9 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (EKPC), wyznaczają m.in. prawa i wolności innych osób. Działań zmierzających do zastraszenia organizatorów mającego się legalnie odbyć, biletowanego przedstawienia teatralnego nie można uznać za mieszczące się w tych granicach. Tym bardziej niedopuszczalne są działania polegające na fizycznym uniemożliwieniu wystawienia spektaklu. Co więcej, publiczne wypowiedzi osób duchownych oraz osób świeckich związanych z Kościołem Katolickim, nawołujące do protestów grożących wywołaniem zamieszek, mogą rodzić poważne obawy naruszenia norm polskiego prawa karnego.

Swoboda wypowiedzi artystycznej podlega ochronie na podstawie artykułu 10 EKPC, który gwarantuje wolność wyrażania, przekazywania i otrzymywania informacji oraz idei. Jak podkreślił Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku w sprawie *Handyside p. Wielkiej Brytanii*, wolność słowa nie może ograniczać się do wypowiedzi, „[...] które są odbierane przychylnie lub obojętnie, albo postrzegane są jako nieszkodliwe, lecz odnosi się w równym stopniu do takich, które obrażają, szokują i wywołują niepokój władz lub jakiegokolwiek części społeczeństwa. Takie są bowiem wymagania pluralizmu i tolerancji, bez których społeczeństwo demokratyczne nie istnieje”. Szersze granice wolności artystycznej dopuszczalne są szczególnie wówczas, gdy dzieło skierowane jest do określonej grupy pełnoletnich odbiorców oraz jest wystawiane w przestrzeni zamkniętej, niedostępnej dla przypadkowego audytorium (*Alinak p. Turcji*).

Istotą swobody wypowiedzi jest zakaz cenzury. Jednocześnie na państwie ciąży także pozytywne obowiązki zobowiązujące władze publiczne do aktywnego działania na rzecz

zabezpieczenia wolności słowa przed bezprawnymi zamachami ze strony osób prywatnych. W szczególności obowiązki te nakazują państwu chronić obywateli przed czynami, które zmierzają do zablokowania ukazania się publikacji czy uniemożliwienia wystawienia dzieła. W praktyce mogą one bowiem wywołać efekt podobny do cenzury prewencyjnej.

Działania władz publicznych nie mogą ograniczać się więc do informowania organizatorów wydarzenia kulturalnego o skali i rodzaju zagrożeń, jakie mogą stwarzać planowane zgromadzenia publiczne, ale powinny skutecznie przeciwdziałać ryzyku zastosowania przemocy. Powinny w szczególności zapewnić organizatorom i uczestnikom takiego wydarzenia odpowiednie warunki bezpieczeństwa oraz podjąć stosowne działania wobec osób, które starają się przeszkodzić w wystawieniu dzieła.

W imieniu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka,

Danuta Przywara
Prezes Zarządu